

ATT SAMTALA OM

LAUDATO

SI' STUDIEPLAN

MED FÖRSLAG TILL TRE TRÄFFAR
KRING PPT-PRESENTATIONER AV
PÅVE FRANCISKUS MILJÖENCYKLIKA

EFTERTANKENS DAG • OMVÄNDELSENS OCH FÖRSONINGENS DAG • DAGEN FÖR EN NY BÖRJAN

PASTORALAVDELINGEN
Oslo katolske bispedømme

KPN

Bilda

Originaltitel: *Laudato sì – Katekeseopplegg for menigheter*

© Oslo katolske bispedømme, Pastoralavdelingen 2018

Översättning till svenska: Håkan Boström

Svensk © Katolska Pedagogiska Nämnden 2020

ISBN 978-91-87273-63-6

Imprimatur: Stockholm den 11 februari 2020 + Anders Arborelius ocd

www.kpn.se

Bilder:

Giotto di Bondone, *Legenden om den helige Franciskus, 15. Predikan för fåglarna*. Wikimedia Commons, Public Domain.

»Blad med vatten«, Norge, Peter Bjerke, 2009-08-01.

Baksida: Bild från pexels.com CC0 License

INNEHÅLL

Inledning.....	4
Vad är <i>Laudato si'</i> ? Hur ska materialet användas?.....	5
Samarbete med Studieförbundet Bilda.....	9
<i>Laudato si'</i> som förnyelseprocess i församlingen	
1 Eftertankens dag	10
<i>Samtalsfrågor till kapitel 1</i>	12
<i>Samtalsfrågor till kapitel 2</i>	15
2 Omvändelsens och försoningens dag	20
<i>Samtalsfrågor till kapitel 3</i>	21
<i>Samtalsfrågor till kapitel 4</i>	24
3 Dagen för en ny början	27
<i>Samtalsfrågor till kapitel 5</i>	29
<i>Samtalsfrågor till kapitel 6</i>	31
APPENDIX	
Påve Franciskus' bön	36
Franciskus av Assisi »Solsång«	37
Psalmen »For the Beauty of the Earth«	38
Fysiska barmhärtighetsgärningar	39
Andliga barmhärtighetsgärningar	40
Gröna gärningar	41
Att vara studiecirkelledare	42

INLEDNING

Pingsthelgen 2015 sände påve Franciskus ut rundskrivelsen *Laudato si'* – en encyklika – där han inbjöd alla människor som bor på vår planet till en dialog om jordens framtid, mänsklighetens gemensamma hem. Livligt beskriver han hur människor ofta svikit sitt förvaltaransvar, vilket har lett till omfattande skador här på jorden – mänskliga, ekologiska, materiella och andliga. Som kyrka är vi i en unik position för att göra något fundamentalt i situationen. Eftersom kyrkan fortlever och handlar utifrån Guds nåd, genom förvaltandet av sakramentet, genom den helige Andes aktiva gåvor, kan den skänka världen en visdom som inte står att finna någon annanstans.

Ju mer man läser i *Laudato si'*, desto mer slås man av dess förmåga att dra in läsaren i den enhet mellan Skaparen och skapelsen som den helige Franciskus av Assisi upplevde. Och det är detta hoppfulla budskap, denna kraft i påve Franciskus encyklika, detta entusiastiska uppdrag att vi kan åstadkomma någonting i samarbete med Gud, som vi vill förmedla i denna studieplan.

Påve Franciskus uppmuntrar oss inte till något mindre än vad han kallar »en mänsklig-ekologisk omvändelse«. Detta är en tanke som redan framförts av påve Johannes Paulus II i encyklikan *Centesimus annus*, punkt 38 (1991). Denna studieplan kan därför användas inom ramen för en förnyelseprocess i församlingar och andra grupper i vårt stift. Den är centrerad kring fyra huvudelement: Grupparbete kring *Laudato si'*; tillbedjan och uppmärksamt lyssnande till Guds ord; aktiv välgörenhet genom barmhärtighetsverk; samt vårdande av skapelsen genom sådd av frön eller växter och val av »ekologiska gärningar«. Till denna studieplan hör alltså en Power-Point-presentation av *Laudato si'* som kan laddas ned från KPN:s hemsida www.kpn.se. Studiehandledningen är flexibel så att den kan användas av både större och mindre grupper, beroende på vad de har kapacitet för och vilket deras mest angelägna behov är.

Lycka till med att genomföra visionen i *Laudato si'* att göra vår planet till ett bättre hem för alla!

Pastorala avdelningen
på Oslo katolska bispedømme, OKB
och Katolska Pedagogiska Nämnden, Stockholm

VAD ÄR *LAUDATO SI'*? HUR SKA MATERIALET ANVÄNDAS?

För att kunna använda encyklikan *Laudato si'* i enlighet med påve Franciskus avsikt måste vi förstå vad den handlar om: det är inte bara en fråga om klimat och miljö, utan i minst lika hög grad en angelägen uppmaning att skapa en mänsklig, ekologisk kultur som bygger på Guds kärlek till varje väsende. *Laudato si'* är påve Franciskus' vädjan till mänskligheten att sätta stopp för den förödande utveckling i vilken vi befinner oss, och i den ger han oss råd om hur vi ska bära oss åt. Eftersom temat är så angeläget för alla har påvens text potential att bli en påvlig encyklika som får många människor att söka sig till kyrkan för svar. Det betyder att vi som kyrka måste vara där för dem!

Vissa människor är i början skeptiska till vissa av klimatforskningens teorier, framtidsscenarier och metoder och kan därför känna motvilja mot att bekanta sig med *Laudato si'*. Påven Franciskus framhåller mycket tydligt att det finns konkreta, mänskliga orsaker till den miljöförstöring vi bevittnar, men det är ändå ytterst befriande att se hur påven inte uteslutande följer en strikt klimatpolitisk linje utan utnyttjar den fullständiga grunden för tron och kyrkans andliga tradition för att berätta hur människan kan återställa en riktig relation med hela skapelsen.

Det tycks nästan som om den helige Franciskus av Assisi har stått vid påve Franciskus sida och dikterat delar av texten...

De uppgifter påven ger oss

Påve Franciskus tvekar inte att använda starka ord om hur viktigt det är att agera omedelbart. Han föreslår en stor mängd åtgärder, men två huvuduppgifter:

- 1 Att inleda ett samtal om världens framtid i vilket ALLA kan delta.
- 2 Att få igång en systematisk utbildning i ekologisk andlighet, i mänsklig ekologi.

Påvens inbjudan till alla utgör en befriande kontrast till det begränsande ledarskap som vi ofta möter i politiska sammanhang. Alla bör vi delta, var och en med sina egna förmågor. Samtidigt kommer vi att behöva alla våra kompetenta kateketer, teologer och predikanter under lång tid framöver. Med *Laudato si'* inbjuds vi till en förändringsprocess som nödvändigtvis måste pågå över lång tid. Det handlar om att återställa vår relation med Gud, till vår nästa och till skapelsen – att *vända om*.

»FIRA *LAUDATO SI'* 24 MAJ« står på Gretas skylt som hon visar påven vid deras möte i april 2019. Påve Franciskus uppmuntrade Greta att fortsätta sitt arbete för miljön och klimatet, liksom flera kardinaler gjort.

Påvens kärnbudskap

Påvens huvudbudskap i *Laudato si'* kan sammanfattas i tre punkter:

- Allt hänger samman. Människa och natur lever i ett ömsesidigt beroendeförhållande. Vi glömmer bort vad Gud avsett med alla de subtila skeendena och sammanhangen i hela skapelsen – och vi glömmer bort Skaparen själv. Därför är det viktigt att återupptäcka beroendet av alla skapade ting.
- Det är fundamentalt viktigt att erkänna och vidkännas Gud som skapare och far (LS 75). När vi inte erkänner Gud som Gud, som världsalltets och mänsklighetens Herre, får människan en härskarställning som hon inte förmår hantera. Utan djup respekt för Gud och kunskap om den lag som Gud har skrivit in i skapelsen, kan vi inte förvalta jorden och allt levande som bor i den.
- Vi behöver en ekologisk omvandling. Vi måste göra upp med vår egen exploatering av människor och natur och de fientliga aspekterna av vårt samhälle. Från konsumtion och profittänkande måste vi ändra kurs till kärleksfull omsorg om allt skapat och börja leva i enlighet med den ordning som Gud skapade »i begynnelsen«.

Vi kan höra ett eko av många av Johannes Paulus II:s tankar om människans förvaltarroll och hans utläggning om kroppens teologi, men påve Franciskus inbjuder nu hela mänskligheten, oavsett trosinriktning, till en gemensam insats för hela skapelsen, med omsorgen om medmänniskan i centrum, särskilt de fattiga och missgynnade.

Radikal kursändring nödvändig

Påve Franciskus uppmanar oss till en grundläggande kursförändring:

»Många kursändringar är nödvändiga men framför allt är det vi människor som behöver förändras. Vi saknar medvetenhet om vårt gemensamma ursprung, om vår ömsesidiga tillhörighet och om en framtid som ska delas av alla. (...) Vi har en viktig kulturell, andlig och kunskapsmässig utmaning framför oss och den kommer att kräva att vi ger oss åstad på förnyelsens långa väg.« (LS 202)

Påven påpekar att det är brådskande att rädda miljön – inte bara den biologiska och fysiska, utan också den mellanmänskliga och andliga.

Det finns alltid en utväg

Även om påve Franciskus beskriver otaliga sätt på vilka vi människor har svikit vårt förvaltaransvar för skapelsen, och de många hot vi själva har skapat för mänskligheten, är han lyckligtvis optimistisk. Han säger i punkt 205: »Ännu är inte allt förlorat. Människor är visserligen kapabla att göra det värsta men har också förmåga att resa sig över sig själva, att åter välja det goda och börja om på nytt, trots sina själsliga och sociala förhållanden. ... Inget system kan helt och fullt undertrycka vår öppenhet för det goda, det sanna och det sköna, eller den förmåga vi fått av Gud att reagera på hans nåd som verkar djupt i våra hjärtan.» Det finns alltid en utväg.

Vad ska vi göra?

Påve Franciskus budskap är att vi måste främja en etik, en livets kultur och en andlig grund för att förvalta skapelsen i enlighet med Guds vision. Det har därför varit naturligt att strukturera detta undervisningsmaterial så att det leder till engagemang på tre plan:

- i konkret omsorg om jorden och växterna
- i tillbedjan och kontemplation, där vi låter Gud tala till oss
- i praktiskt arbete till tjänst för våra medmänniskor, såväl i familjens som i församlingens regi

För att få igång denna omvandling är programmet utformat som en **förnyelseprocess** i tre steg, där häftet och de tillhörande Powerpoint-presentationerna används för grupparbete och reflektion:

1 EN DAG FÖR EFTERTANKE: Vi bekantar oss med introduktionen till *Laudato si'*, kapitel 1 och 2, med hjälp av PowerPoint-presentationen, och reflekterar över dessa tillsammans. Vi funderar över hur vi som individer och som kyrka har lyckats förvalta skapelsen. Hur är det ställt – i våra egna liv, och i kyrkans liv?

2 EN DAG FÖR FÖRSONING: Vi använder kapitel 3 och 4 i *Laudato si'* som utgångspunkt för vår reflektion. I dessa går påven genom de mänskliga orsakerna till miljöförstörelsen. Det handlar om mänskligt maktmissbruk och om en naiv tro på tekniska lösningar utan etisk förankring. Det handlar också om i vilken utsträckning vi tar hand om människan som person – socialt – och arbetar för en rättvis fördelning av det allmänna bästa, med särskilt fokus på de fattiga. Det blir ett slags gemensam självvrannsakan som kommer att hjälpa oss med den omställning som påve Franciskus uppmanar oss till. Vi kan ha några aha-upplevelser och uppleva en hälsosam ånger. Samtidigt kommer de nya vägarna också att te sig skrämmande för oss.

3 EN DAG FÖR EN NY BÖRJAN. Vi ägnar tid åt att reflektera över kapitel 5 och 6 i *Laudato si'*. Påve Franciskus pekar ut riktningen för vad vi bör göra och ger råd om hur vi kan förverkliga en ekologisk omvandling genom andlig förnyelse i våra liv. Den här dagen kommer vi att inleda det stora arbetet med att förverkliga en sant mänsklig ekologi. Vi kommer att tydliggöra de värden vi vill arbeta för, återupprätta de kristna dygderna som utbildningsverktyg och sätta upp mål för oss själva både internt och externt. Så förbereder vi oss för de nödvändiga förändringarna.

Hur kan församlingar använda materialet?

Församlingen väljer själva hur de vill genomföra processen. Du kan använda materialet som en utgångspunkt för en församlingsreträtt, eller låta processen ske under

- tre separata dagar eller kvällar med några veckors mellanrum.

Det hela kan också genomföras i koncentrerad version

- tre pass under en dag.

För mindre församlingar kan det vara en bra idé att samverka med grannförsamlingar kring arrangemanget, så att man når ut till andra än församlingens vanliga medlemmar och lyckas väcka ett bredare engagemang. Då är det också lättare att tillsammans ordna en särskild lokal.

Vi uppmuntrar alla församlingar att göra något ordentligt av församlingsprocessen. Marknadsför och bjud in brett. Kanske vill du skicka ut länkar till encyklikan eller dela ut kopior av *Laudato si'* före förnyelsedagarna.

Ta hänsyn till språkskillnader, och sprid länkar till encyklikan på församlingsmedlemmarnas eget språk.

Ge dig själv tid att ta in encyklikans budskap, inklusive detaljerna. Påve Franciskus budskap till oss alla att medverka till en ny morgon för vår jord och alla som bor på den är angeläget och allvarligt.

OBS! Det är ofta frestande att bara välja det praktiska arbetet och försumma de andliga aspekterna, utifrån en iver att rädda miljön. Men påve Franciskus hela poäng är att visa oss hur allt hänger samman – vårt andliga liv, de värderingar vi lever efter, och vad vi gör. Gud måste verkligen vara integrerad i våra liv, och vi måste lära oss vad vår tro säger om en etisk och mänsklig ekologi för att agera i enlighet med Guds vilja. Påve Franciskus erinrar om den helige Benedictus princip *Ora et labora* – att be och arbeta. Båda är lika viktiga för att förverkliga Guds vision om livet på jorden – Guds rike bland människorna. Vi har i programmet fokuserat på den sakramentala tillbedjan, men det kan lika väl kopplas till firandet av eukaristin, som för att betona vad påven Franciskus i slutkapitlet i *Laudato si'* skriver om eukaristin som universums centrum. Naturligtvis är det möjligt att kombinera båda delarna.

Uppföljningsarbete

Med denna encyklika uppmuntrar oss påven Franciskus till att påbörja en omfattande läroprocess. Efter att församlingen har gått igenom själva förnyelseprocessen är det nödvändigt att inleda ett regelbundet arbete för att uppnå de bestående förändringar som påve Franciskus eftersträvar. Det tar tid att ändra sitt tänkesätt och sin livsstil, att skapa nya och hälsosammare vanor och öppna sig själv för den andliga dimensionen genom att leva i enlighet med Guds plan för skapelsen.

Slutsats

Det föreslagna undervisningsprogrammet kan vidareutvecklas och anpassas av den enskilda församlingen eller gruppen. Det kan utökas och kompletteras med lärostoff från naturvetenskapen, den katolska socialläran, Franciskus av Assisis liv, andra biskopskonferensers förslag etc., eller delas upp och förkortas, allt efter tid och lokala resurser. Anteckningarna i PowerPoint-presentationerna används efter behov.

KPN uppskattar all slags återkoppling som kan förbättra innehållet och metodiken. Lycka till med återupptäckten av vår roll som Jordens Förvaltare!

Samarbete med Studieförbundet Bilda

Studieförbundet Bilda vill ge dig som ledare det stöd du behöver i din roll. Man kan studera *Laudato si'* genom att forma en studiecirkel. En studiecirkel är inte en akademisk kurs. Det är en samtalsgrupp där vi läser och samtalar kring ett ämne utifrån våra livserfarenheter och vår vardag tillsammans med andra. På detta sätt kan den kunskap som studiecirkeln genererar bli livsrelevant och vardagsorienterad.

Genom att rapportera din studiecirkel till Bilda får du det stöd du kan behöva, samtidigt som våra gemensamma resurser för bildningsarbetet växer.

För att räknas som en studiecirkel ska en grupp bestå av minst tre personer (inklusive ledaren) minst 9 x 45 minuter (45 min. = en studietimme) fördelat på minst tre träffar.

Kontakta gärna din närmaste verksamhetsutvecklare på Bilda om du har frågor och vill ha mer information. Kontaktuppgifter hittar du på www.bilda.nu.

Läs mer om rollen som cirkelledare på sidan 42.

***Laudato si'* som förnyelseprocess i församlingarna**

1 EFTERTANKENS DAG

Detta kan arrangeras som en heldag eller som en del av en dag. Församlingsprästen eller en kaplan bör delta aktivt och kompetenta lekmän eller ordensfolk kan utses för att leda grupparbeten och aktiviteter. Tänk igenom följande på förhand: Hur får vi igång en effektiv dialog om mänsklig ekologi här i vår egen kyrka? I vilka sammanhang fungerar dialogen bäst? Hur får vi så många som möjligt att bli engagerade? Se också Appendix sidan 42, *Att vara studiecirkelledare*.

Nödvändig utrustning:

- En projektor, en PC, stora A3-ark eller kartongblad som du kan skriva direkt på, tusch i olika färger, tejp eller häftklamrar
- Bibeln, tillräckligt många exemplar av *Laudato si'* (ingår i *Den katolska socialläran*) och psalmboken *Cecilia*
- Tillgång till en kyrka eller kapell där sakramental tillbedjan kan ske. Alternativt kan du ställa upp ett bord med bordduk, ett fint krucifix eller en Kristusbild och ett ljus.
- Blommor, frön/lökar och jord, pappmuggar eller avskurna mjölkkartonger, alternativt en buske/ett träd + trädgårdsspade och vatten

Dagens struktur:

- I. Studium av introduktion, kapitel 1 och kapitel 2 i *Laudato si'* med hjälp av Power Point-presentation eller läsning av utvalda punkter.
- II. Grupparbete där vi analyserar hur vi hittills har fullgjort vårt förvaltaransvar, vilken vår relation med Gud och medmänniskor är, hurudan vår predikan om Skaparen och vår kyrkliga praxis är. För att underlätta denna process kan ni använda frågorna nedan, »Att samtala om«. Använd stora block eller pappersark för att skriva ner era tankar. Varje grupp sammanfattar kort vad den har arbetat med.
- III. 20-30 minuter av sakramental tillbedjan. Vi står i Guds levande närvaro, lyssnar till hans ord, tackar och tillber honom.
- IV. Vi avslutar med att dela vår erfarenhet av sakramentsandakten och läsningen. Därefter bestämmer vi en grön gärning och en barmhärtighetsgärning som vi skall fokusera på till nästa möte i förnyelseprocessen.
- V. Sådd av frön eller plantering av lökar/buskar/träd.

I *Laudato si'* (15-20 min):

Vi bekantar oss med introduktionen, kapitel ett – Det som drabbar vårt gemensamma hem – och kapitel två – Skapelsens evangelium. Utgå gärna från PowerPoint-presentationen för *Eftertankens dag*.

I kapitel 1 kan du gå igenom några av följande avsnitt 1–3, 5, 8–11, 13, 15, 17–18, 21–23, 29–30, 32, 34, 38, 42, 48–54, 56, 60–61.

I kapitel 2 kan du studera avsnitt 67–69, 71, 73–77, 80–81, 84, 87, 91–92, 95, 97–98.

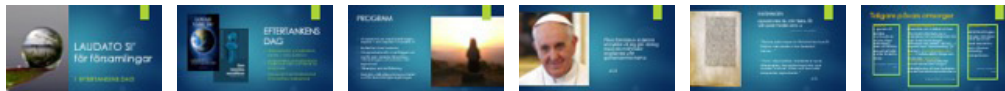
Vi använder de teman som påve Franciskus tar upp för att hjälpa oss till en överblick över situationen i vårt eget lokalsamhälle, i vår egen församling och familj.

II Grupparbete (20 + 20 min):

Dela upp deltagarna i lagom stora grupper (3–5 personer). Varje grupp tilldelas ett diskussionsämne från varje kapitel och skriver/skissar sina tankar på ett A3-ark eller direkt på pappersrullen. Det gör inget om två grupper arbetar med samma tema, om ni är många. Formulera gärna alternativa diskussionsämnena på egen hand.

Presentation och samtalsfrågor till inledning och kapitel 1 – *Det som drabbar vårt gemensamma hem*

Visa bilderna 1-6. Observera den kommentar som finns under varje bild, synlig endast för den som presenterar PowerPointen.

7 MÄNSKLIGT BEHOV AV RO VS. MILJÖSTRESS (LS 18)

De ständigt föränderliga processerna i samhället syftar inte alltid till det allmänna bästa eller till en hållbar, holistisk mänsklig utveckling, påpekar påve Franciskus.

Att samtala om: de olika former av stress som orsakas av medie- och teknik-samhället, skolan och arbetslivet, eller av förändringstakten i samhället och tekniken. Driver vi till och med upp tempot, t.ex. genom att köpa den senaste modellen av en teknikprodukt? Hur påverkar dessa förändringar den tid vi tillbringar med familj och vänner? I vems intresse ligger ett ständigt föränderligt samhälle? Hur kan vi påverka samhället för att göra takten mer mänsklig? Vilka åtgärder måste vi vidta i vår egen kyrka/familj? Vilka grupper av människor behöver vi ge mer tid till?

8a AVFALLSHANTERING OCH FÖRBRUKNING (LS 20-22)

Vi slösar bort jorden, luften och vattnet eftersom de produkter vi tillverkar innehåller miljöfarliga ämnen, produceras i enorma mängder, eftersom vi köper mer än vi behöver och inte hanterar avfallet ordentligt.

Att samtala om: På vilket sätt riskerar jag/församlingen att bidra till miljöförstörelsen? Vilken är min egen inställning till frågan – vill jag alltid »mer och bättre«? Hur engagerade är vi i att återvinna och sortera avfall hemma och i församlingen? Vad kan vi använda mindre av, och hur kan vi ändra vår konsumtion för att vända utvecklingen?

8b KLIMATFÖRÄNDRINGAR OCH TRANSPORTUTMANINGAR (LS 23-26)

Vi kan göra något åt klimatförändringar som orsakas av mänsklig verksamhet.

Att samtala om: Vilka CO₂-källor ska vi undersöka om vi kan minska – privat och i kyrkliga sammanhang? Hur organiserar vi transporter av människor och varor – i familjen och här i kyrkan? Vad sägs om att inrätta utestationer närmare de som bor långt borta från församlingskyrkan? Är vi en del av massturismen? Vilka slags semesteralternativ är bäst för miljön? Hur balanserar vi behovet av att besöka släktingar utomlands med miljövänlig transport?

8c VATTENFRÅGAN (LS 27-31)

Hur medvetna är vi när det gäller vår vattenanvändning – hemma och i församlingen?

Att samtala om: Vad kan vi förbättra i fråga om vattenförbrukning och vatten-/havsföroreningar? Hur medvetna är vi om vikten av att välja miljövänliga (t.ex. svanmärkta) rengöringsprodukter? Hur kan vi hjälpa till att säkerställa tillgången på rent vatten för världens fattiga?

8d FÖRLUST AV BIOLOGISK MÅNGFALD (LS 32-42)

Vi bedriver rovdrift på naturresurser, tusentals växt- och djurarter dör ut och vi är alltför okunniga om de ekologiska sammanhangen.

Att samtala om: Hur kan vi använda naturresurserna på ett mer medvetet sätt, och vad bör vi veta om naturens kretslopp när det gäller flora, fauna och mänsklig hälsa? Vad kan vi göra i vårt lokalsamhälle för att minska trycket på levande organismer? Var kan vi få gedigen, objektiv kunskap om ekosystemen? På vilket sätt kan vi och vår församling på ett godtagbart sätt påverka myndigheterna att ta bättre hand om den naturliga miljön?

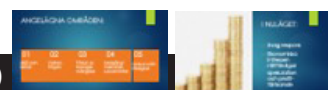
8e MÄNSKLIG LIVSKVALITET OCH SAMHÄLLELIGT FÖRFALL (LS 43-47)

Föroreningar, buller och brist på grönområden skapar misstro.

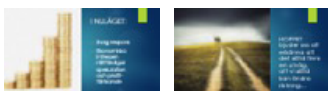
Att samtala om: Hur ser det ut i församlingen? Vad gör vi för att skapa en god och inkluderande mänsklig miljö? I vilken utsträckning hjälper vi nykomlingar att delta i kyrkans liv? Vilka effekter av teknologiska uppfinningar har en negativ inverkan på vårt sociala liv, hemma och i kyrkan? Hur mycket utrymme tar sociala medier i mitt liv och min familj? Vad förlorar vi av den kunskap och visdom som uppstår i mötet med människor?

8f-9 RÄTTVIS FÖRDELNING AV VÄRLDENS TILLGÅNGAR (LS 48-59)

Världens rikedomar ägs av allt färre personer, medan ett ökande antal människor lever under fattigdomsgränsen.

Att samtala om: Hur kan vi som individer och som kyrka medverka till en fredlig förändring av dessa orättvisor? Finns det sätt att dela och fördela tillgångar som kan hjälpa de fattiga snabbare och minska finanskrafternas makt? Vem är fattig i vårt närsamhälle? Till vem kan vi först börja dela med oss? Påve Franciskus påpekar uttryckligen att det är ett grundläggande misstag att skylla på befolkningstillväxten istället för på minoritetens överkonsumtion (LS 50). Vad kan vi som individer och kyrka göra för att korrigera denna utbredda missuppfattning? Vad kan vi göra i vår församling för att reducera matavfallet?

9–10 HOPPET BJUDER OSS ATT ERKÄNNA ATT DET ALLTID FINNS EN UTVÄG

Ur LS 61: »Mänskligheten har svikit Guds förväntningar« »...Vårt gemensamma hem har hamnat i allvarligt förfall. Hoppet intalar oss att det alltid finns en utväg, att vi alltid kan styra om våra steg, att vi alltid kan göra något för att lösa våra problem.«

Att samtala om: Vilka tecken på hopp har du sett runt dig? Konkreta exempel? Hur kunde detta lyftas fram bättre, kan du själv bidra till det? Vad ger dig hopp? Långsiktigt, kortsiktigt? *Laudato si'* talar om att öka dialogen mellan olika grupper för att främja mångsidiga lösningar på de problem som uppkommit (LS 60). Har du förslag på hur dialog mellan olika grupper kan främjas i din närmiljö?

Presentation och samtalsfrågor till inledning och kapitel 2 – *Skapelsens evangelium*

Visa bild 11.

12 BIBELBERÄTTELSESNAS VISDOM (LS 63–74)

Bibelns skapelseberättelser säger oss något om människans förhållande till världen. I första Mosebok läser vi »att allt som han hade gjort var mycket gott» (1 Mos 1:31). Bibeln lär att varje man och kvinna är skapad av kärlek till Guds avbild och likhet.« (LS 65) Vi har också fått plikten att skydda jorden. Gud tillbakavisar människors anspråk på absolut äganderätt »Jord får inte säljas för all framtid, ty landet är mitt och ni är främlingar och gäster hos mig« (3 Mos 25:23). »Om du får syn på ett fågelbo, där du går, i ett träd eller på marken, med ungar eller ägg som modern ligger på, får du inte ta både modern och ungarna« (5 Mos 22:4,6). Med berättelser om syndafallet ser vi exempel på hur synden lett till brustna relationer med både medmänniskor och skapelsen. Profeterna anmodar oss att finna förnyad styrka..

Att samtala om: Vilka visdomar kan Bibeln ge oss när vi tolkar orsakerna till miljöförstörelsen på jorden? Vad tycker du är det viktigaste budskapet i de texter som påve Franciskus lägger fram? Vad säger Bibeln specifikt om mänsklig värdighet och om hurudan mänsklighetens relation med skapelsen är tänkt att vara? Hur bröts människans harmoni med skapelsen, och hur fortsätter vi att bryta den harmonin? Ligger orsakerna inom människan eller utanför människan? Hur hanterar vi detta?

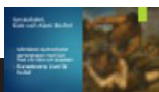
13 ATT PÅ NYTT TALA OM FADERN (LS 75)

Läs LS 75 tillsammans: »En andlighet som glömmer bort Gud som allsmäktig och Skapare är inte acceptabel. /.../ Det bästa sättet att återföra män och kvinnor till deras rättmätiga plats /.../ är att åter tala om Fadern som skapar och ensam äger världen.«

Att samtala om: Vilka är orsakerna till att vi ofta lever som om vi inte behöver Gud? Hur kan vi leva i en större medvetenhet om Gud som skapare och fader? Vad måste vi betona för att förmedla Gud till våra barn, ungdomar och varandra? Hur kan vi bättre förstå vilken ofattbart stor gåva som Gud har skänkt oss genom skapelsen?

14 SYNDAFALLET (LS 66)

Skapelsetexterna i Första Moseboken fångar på ett symboliskt sätt människans existentiella belägenhet. De beskriver människans tre fundamentala relationer: med Gud, vår nästa och med skapelsen. Enligt Bibeln har dessa ursprungligen harmoniska relationer brutits. Denna brytning är synden. Människan har förvrängt sitt mandat att ta »herravälde« över jorden. Denna synd visar sig i all sin destruktiva kraft: krig, olika former för våld, övergivandet av de mest sårbara och i attackerna på naturen.

Att samtala om: På vilket sätt har du egna erfarenheter av att harmonin i skapelsen är bruten? I vår relation till Gud, till vår nästa och till skapelsen? Hur kan vi tydligare förmedla budskapet om skapelsens inneboende skönhet till vår omvärld? Vilka metoder kan vi använda? Hur kan kyrkan »skydda« människan att förgöra sig själv?

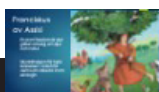
15 NOA OCH SYNDAFLODEN (LS 71)

Förödelsen och ondskan på jorden var stor, men genom Noa ville Gud visa en väg till räddning. En enda människa kunde räcka för att räddningen och hoppet kunde komma tillbaka! I Gamla testamentet läser vi om introducerandet av ett jubelår (jfr 3e Mosebok 25:10) som skulle firas vart femtionde år. Under jubelåret skulle slavar frigges. Det innebar också en fullkomlig vila för marken, boskapen och människorna. Det var ett erkännande av att skapelsen var en gåva.

Att samtala om: Noa var viktig - har du egna exempel på att enskilda människor kan spela en stor roll för hur vi förhåller oss till skapelsen? Vilka verktyg har vi för att bli ännu mer medvetna om Guds kärlek i allt skapat? Hur kan vilodagen bli en dag då vi värdesätter naturen och skapelsen som Guds gåva? Hur kan naturen hjälpa människor att upptäcka Guds närvaro? Vad kan vi lära oss av alla levande varelsers beroende av varandra?

16 FRANCISKUS AV ASSISI (LS 10-12, 87)

Franciskus är en stor förebild när det gäller omsorg om djur och natur. Han är skyddshelgon för hela skapelsen, också för dem som arbetar inom ekologin. Han brydde sig också särskilt om de fattiga. Han älskade, han var en mystiker som levde i djup harmoni med Gud, med naturen, med djuren och med sina nästa. Varje del av skapelsen var han förenad med genom ett ömhetens band. Världen var för honom ett jublande mysterium som ska kontempleras med glädje och lovprisning.

Att samtala om: Vad kan den helige Franciskus lära dagens människor om Skaparen och skapelsen? Vad kan hans asketiska livsstil säga oss som lever i ett konsumtionssamhälle? Hur kan vi använda Franciskus aktivt i katekesen med barn, ungdomar och vuxna? »En djup känsla av samhörighet med den övriga naturen kommer inte till stånd om våra

hjärtan saknar ömsinhet, medkänsla och ansvar för våra medmänniskor.» (LS 91) Hur kan vi kommunicera detta specifikt till dagens människor?

17 DEN HELIGE FRANCISKUS SOLSÅNG (LS 87)

Att samtala om: Vilka tankar och associationer får du av Franciskus solsång? Vad visar det om Franciskus förhållningssätt till skapelsen? Hur skulle detta förhållningssätt kunna inspirera oss idag? Brasiliens biskopar talar om att naturen inte bara uppenbarar Gud utan också är en plats för hans närvaro. Hur kan vi bättre upptäcka Guds närvaro i skapelsen? Hur kan vi öva upp våra »ekologiska dygder«? I den universella familj som vi tillsammans utgör, måste vi leva i ett samhälle präglad av helig, kärleksfull och ödmjuk respekt. Hur kan vi motverka den ojämlikhet som uppstår i detta?

Vissa ser sig själva som mer värdiga än andra, som »mer mänskliga« än andra? Hur kan vi göra kyrkans sociallära mer påtaglig i detta sammanhang? Vilka ekologiska tillvägagångssätt kan vi välja som respekterar de fattigas och underprivilegierades rättigheter?

18 JESU BLICK

»När Jesus talade med sina lärjungar manade han dem att se den faderliga relation Gud har med hela sin skapelse. Med rörande ömhet påminde han dem om att var en och är viktig i Guds ögon« (LS 96).

Han riktade uppmärksamhet på den skönhet som finns i världen och levde i fullständig harmoni med världen. Han var inte en världsfrånvänd asket, han förnekade inte livets goda. Genom sitt offer på korset stiftar han fred och försonar allt med sig och med Gud. Det är kyrkans hopp att den Uppståndne i sitt mysterium kommer leda denna världen till sin fullhet. (jfr LS 100)

Punkt 96-100 ger oss en skön beskrivning av hur Jesus levde i fullständig harmoni med skapelsen. Läs LS 96, 97 och 100 tillsammans.

Att samtala om: Hur uttrycks Sonens förhållande till Fadern? Hur kan vi, som individer och som en kyrka, följa Jesus Kristus i detta sätt att betrakta skapelsens skönhet? Hur är den uppståndne Kristus närvarande i skapelsen? Vad berör dig mest i det du läser här? Vad är viktigast att ta med sig, personligen och för vår församling?

Vad vill du dela med de andra till eftertanke? Skriv ner de viktigaste delarna av era diskussioner på A3-blad eller block. Häng A3-bladen på väggen eller lägg dem ut på borden. Varje grupp får tre minuter att presentera sina tankar.

Efter diskussionen: Gå till kapellet eller kyrkan. Alternativt kan du tända ett ljus och ställa fram ett krucifix eller en Kristusikon.

III Vi lyssnar till Gud – tillbedjan och skriffläsning (20–30 min):

Psalm: »Tack gode Gud för allt som finns» (*Cecilia*, psalm 34)

Läsbönen »En kristen bön i förening med skapelsen» (s. 36)

Altarets heliga sakrament ställs fram av prästen.

Tyst tillbedjan. (5-10 min)

En person läser skapelseberättelsen långsamt och tydligt.

Tystnad (möjligen lugn, sakral bakgrundsmusik), följt av »Tantum ergo»
och sakramental välsignelse.

Avsluta med att läsa högt Franciskus av Assisi »Solsång» (s. 37)

IV Allmänna reflektionsfrågor (30 min):

1. Hur upplevde vi att vi befann oss i Kristus levande närvaro under sakramentstillbedjan samtidigt som vi lyssnade till skapelseberättelsens ord? Dela era tankar.
2. I vilken utsträckning är vi vittnen om livet, skapelsen och om Guds ord – i parrelationen, i familjen, på arbetsplatsen, i vårt sociala liv?
3. Hur är vårt personliga och vår kyrkas förhållande till Gud som skapare och far? Levande? Kärleksfullt? Fokuserat på ritualer? Styrt av plikter? Bundet av materialistiska funderingar? Vad kan vi ta med oss av det vi har funderat över under Eftertankens dag?
4. Hur tar vi hand om varandra i församlingen – prästen, barnen, ungdomarna, de äldre, sjuka och funktionshindrade? Vem har vi ett särskilt ansvar för? Vart är vi på väg? Vad kan vi göra bättre i framtiden?
5. Var bör vår församling göra extra ansträngningar och insatser? På det andliga, mänskliga eller yttre området?
6. Vilka goda och rätta saker gör vi som vi vill gå vidare med?

Att tyst begrunda: Hur uppfyller vi vårt förvaltaransvar för allt skapat och för alla varelser – i privatlivet och i församlingen?

- Hur tar jag vara på de materiella resurser som jag har till mitt förfogande – vatten, el, mat, ägodelar, grönområden? Värdesätter jag dem? Slösar jag med dem? Är jag ett offer för slit-och-släng-mentaliteten?
- Hur tar vår församling hand om sina resurser – vatten, el, mat, förbrukningsvaror, inventarier och egendomar, grönområden?
- Vem bör jag särskilt ta hand om i mitt liv? Vem har jag ett speciellt ansvar för? På vilka områden misslyckas jag idag? Vad ska jag göra bättre i framtiden?

V Barmhärtighet och »gröna gärningar« (15-20 min):

Utse en välgörenhetsorganisation och en »grön« gärning som församlingen tillsammans ska arbeta för under tiden fram till nästa steg i förnyelseprocessen. Se resursbladet i slutet av denna studieplan.

Avsluta dagen med att plantera eller så någonting tillsammans, allt efter den vid samlingen aktuella årstiden – en buske som kan dra till sig fjärilar eller ett fint träd till församlingsträdgården; blomlökar som drivs upp till jul; blomfrön om samlingen äger rum på våren.

Du kan också välja att avsluta dagen med att fira en tacksägelsemessa till Gud för skapelsen.

2 OMVÄNDELSENS OCH FÖRSONINGENS DAG

Steg 2 fokuserar på själva omvändelsen. Den måste ske villigt och medvetet i individens hjärta, som ett svar på Guds oändliga kärlek till var och en av oss. Det kan vara lämpligt att prästen, diakonen eller någon annan kvalificerad person säger några passande ord om omvändelse och försoning med Gud. Vi begrundar de mänskliga orsakerna till att förhållandena på jorden har blivit så förödande, erkänner var vi har kommit till korta och får lära känna en holistisk ekologi som kan återställa relationen mellan människor, Gud och skapelsen.

Nödvändig utrustning:

- En projektor, en PC, ett minne med PowerPoint-presentationen för försoningsdagen. Gärna A3-ark där deltagarna kan skriva ned sina tankar.
- Bibeln, ett tillräckligt antal exemplar av *Laudato si'*, *Den katolska socialläran* och *Cecilia*.
- Tillgång till kyrka eller kapell där sakramental tillbedjan kan ske.
- Biktspegel anpassad efter dagens tema.

Dagens ordning:

- I Avsnitt från kapitel 3 och kapitel 4 i *Laudato si'* studeras som en utgångspunkt för reflektion.
- II Samtal i grupper eller gemensamt. Nedan, under »Att samtala om«, hittar du förslag på frågor du kan arbeta med.
Tid för en personlig samvetsrannsakan.
- III Tillbedjan med bibelläsning och biktmöjlighet.
Försoningens sakrament står i centrum för denna dag. En personlig bikt renar själen och gör oss mer lyhörda för Guds röst.
- IV Val av barmhärtighetsverk och »gröna« gärningar.

I *Laudato si'* (20 min):

Vi bekantar oss med kapitel 3 och 4. Läs (helst i förväg) LS 66, 67, 75, 76, 105, 111, 114, 117, 119, 138–139, 144–145, 147, 149, 150, 152, 156, 158, 159–162, eller använd PowerPoint-presentationen för försoningens dag.

II Grupparbete (25 min):

I detta kapitel påpekar påve Franciskus att tekniken har gett oss många bra uppfinningar, men den utgör inte någon universallösning. Om den används felaktigt, utan etiska principer, undergräver den människans unika värde. Vi behöver en mänsklig ekologi i enlighet med den ordning som Gud har inlagt i skapelsen.

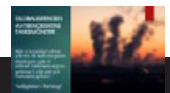
Presentation och samtalsfrågor till kapitel 3 – *Den ekologiska krisens mänskliga rötter* (Bilder 1–3)

4–5 TEKNOLOGI: KREATIVITET OCH MAKT (LS 101–105)

Dagens snabba tekniska utveckling kan åstadkomma kreativa lösningar på människors begränsningar och problem, men också koncentrera makten i ett fåtal händer. Teknologin har varit människor behjälplig och förbättrat livskvaliteten för många. Genom teknologin har människan också fått en stor makt, en makt som ofta saknat en sund etik, förstånd och förmåga att sätta rimliga gränser för hur skapelsen exploaterats (jfr LS 104–16).

Att samtala om: När utgör teknikens och vetenskapens möjligheter ett steg i rätt riktning, och i vilka fall kan de innebära en fara? På vilka områden ser vi att makten är koncentrerad? Hur kan kristna medverka till att fredligt bekämpa de maktkoncentrationer vi ser runt omkring oss?

6–8 DET TEKNOKRATISKA PARADIGMETS GLOBALISERING (LS 106–114)

Det har funnits en falsk föreställning att jorden har en obegränsad mängd energi och resurser tillgängliga och att man utan hänsyn kan exploatera hur mycket som helst av jordens tillgångar (jfr LS 106). Det har utvecklats en ytlighet, en monotoni i konsumism och många människor flyr verkligheten för att uthärda tomheten (jfr LS 112–113). Vi ska inte tillbaka till stenåldern, men kanske behöver vi se annorlunda på världen omkring oss?

Att samtala om: På vilka områden överskrider människan idag naturens gränser? I vilken utsträckning har vi som kyrka misslyckats med att ta vårt ansvar för att tydliggöra riskerna med obegränsad tillväxt och teknisk utveckling, utan respekt för människans unika värde? Vad kunde vi ha gjort mer/mindre av? Hur kan katoliker främja en människovärdig, etisk utveckling – såväl tekniskt-vetenskaplig som social?

9 KRISEN OCH DEN NUTIDA ANTROPOCENTRISMENS VERKNINGAR (LS 115-120)

»Ekologi... [kräver] ...ett särskilt sätt att se på saker och ting, ett sätt att tänka, handlingsmönster, undervisning, en livsstil och en andlighet som tillsammans uppstår motstånd mot det teknokratiska paradigmet anfall.« (LS 111) Vi lever i en tid då vi ofta förlorar blicken på Gud eftersom vi ger efter för synden och yttre omständigheter som vill reducera trons betydelse i vardagen.

Att samtala om: Var misslyckas vi idag på detta område – i vårt dagliga liv, i kyrkliga sammanhang? Hur kan vår kyrka på nytt skapa en motkultur på samma sätt som de första kristna? Skissa på olika sätt att förverkliga påve Franciskus' vision för församlingens liv.

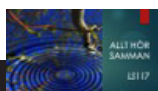

9 MÄNNISKANS OÄNDLIGA VÄRDE (LS 117-120)

»När vi misslyckas med att som en del av verkligheten erkänna värdet hos en fattig människa, ett mänskligt embryo, en människa med funktionshinder... blir det svårt att uppfatta själva naturens rop; allt hör samman« (LS 117). »Eftersom allt hänger samman är omsorgen om naturskyddet också oförenligt med rättfärdigandet av abort« (LS 120).

Att samtala om: Diskutera dessa uttalanden. I fler och fler länder tillåter lagstiftningen abort, förstörelse av embryon eller till och med embryohandel. Varför talar inte vi katoliker mer tydligt om sådana attacker på mänskligt liv? Vad har vi prioriterat istället? I vilken utsträckning anpassar vi våra kyrkor och våra mässor för personer med funktionsnedsättning? Hur stöder och avlastar vi familjer där sjukdom eller funktionshinder lägger hinder i vardagen?

10 »ALLT HÄNGER SAMMAN«

Dessa ord upprepas igenom hela *Laudato si'*. Vårt förhållande till miljön kan aldrig tänkas isolerat från vårt förhållande till andra och till Gud. (LS 119)

Att samtala om: I vilken utsträckning har vi tidigare brytt oss om att tänka på detta? Hur är mina/våra relationer – i familjen, på arbetsplatsen, i kyrkan? Hur beter jag mig mot min make/maka, mina barn, mot släktingar, kollegor, trossyskon? Visar vi förståelse, empati och tjänstvillighet? Hur påverkas mina/våra relationer av mitt/vårt förhållande till natur och miljö? Vad betyder Jesu offer för mig och för min förståelse av människans oändliga värde?

11 ATT VÄRNA SYSSELSÄTTNINGEN (LS 124-129)

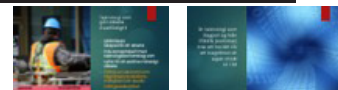
Människan skapades med plikten att arbeta. I katolsk klostertradition införde Benedikt av Nursia en syn på arbetet som något även andligt meningsfullt. Den egna helgelsen uppfylldes i växelspelet mellan kontemplation och arbete, ora et labora. Förhållandet till världen genomsyrades av en hälsosam besinning. (jfr LS 126). Läs LS 124 och 126.

Att samtala om: Reflektera tillsammans om hur du ser ditt arbete i ljuset av Guds uppdrag till man och kvinna att »vårda och odla trädgården« – hemma och på jobbet. Robotteknologin utgör en ny utmaning för arbetslivet. Hur kan vi kontrollera tekniken så att den inte leder till arbetslöshet? Hur kan vi sätta gränser för dem med resurser och ekonomisk makt?

12-14 FORSKNING OCH BIOLOGISKA TEKNOLOGIER (LS 130-136)

Läs LS 131 och 136.

Att samtala om: Diskutera innehållet. Hur kan vi säkerställa att människans ingripande i naturen påverkar den i enlighet med dess eget syfte, med Guds avsikt? Hur har vår syn på mänskligheten blivit så relativiserad att vi glömmer att människan är lika oändligt värdefull i alla utvecklingsstadier? Hur skyddar vi människolivets okränkbarhet och oändliga värde? Varför gör vissa grupper allt för att bevara hotade arter samtidigt som de tillåter aborter, forskning på levande embryon och bortsortering av foster med funktionsnedsättning? Har vi någon gång försummat att säga ifrån eller själva varit en del av en sådan tendens? Hur kan vi som individer och som kyrka påverka bioteknikens utveckling till att i högre grad vara i enlighet med Guds vilja?

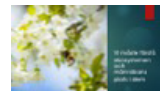
Presentation och samtalsfrågor till kapitel 4 – *Fullödig ekologi*

15–17 MILJÖBETINGAD, EKONOMISK OCH SAMHÄLLELIG EKOLOGI (LS 137-142)

»Naturen kan inte betraktas som något separat från oss själva eller bara som en omgivning i vilken vi lever.

Vi är en del av naturen, inkluderad i den och därför i oavslutlig växelverkan med den.« (LS 139) Alla förhållanden påverkar varandra – den miljöbetingade, den ekonomiska och den samhällseliga ekologin. Jordens tillstånd i dag lider inte bara av miljöförstörelsen, utan lika mycket av obalansen i samhällseliga förhållanden. Vi måste därför samtidigt beakta fattigdomsproblemet, återupprättelsen av de utstötts värdighet och värnet av naturen.

Att samtala om: Vilka samband ser vi mellan fattigdom, marginalisering och naturvård här i landet? Hur mycket har vi/kyrkan hittills brytt sig om dessa sammanhang? Vad har vi försummat?

18 KULTURELL EKOLOGI (LS 143-146)

Den ensidiga bilden av människan som konsument undergräver den kulturella mångfalden, säger påve Franciskus. Vad händer med kulturerna när alla vill ha samma varumärken? Våra katolska kyrkor i Norden är mini-upplagor av den universella kyrkan. De bär på ett unikt historiskt, konstnärligt och kulturellt arv.

Att samtala om: Vilka av våra kulturella traditioner kan vi mobilisera för att bekämpa konsumtionsmentaliteten? Vilka kulturella traditioner är viktiga att bevara i familjen och i församlingen? Vilka tjänar vårt samhälle och vad förtjänar att föras vidare? Hur respekterar vi varandras kulturella egenheter samtidigt som vi är medvetna om vår enhet i Kristus? Hur mycket har vi delat med oss av våra traditioner och den vishet som finns i dem? När kan kulturer komma i konflikt med tron och behöva reformeras? Vad kommer vi att göra i framtiden?

18 DET DAGLIGA LIVETS EKOLOGI (LS 147-155)

I dessa punkter diskuterar påve Franciskus levnadsmiljöer, mänsklig livskvalitet, vikten av att ha ett hem, trafikplanering, men också respekten för den egna kroppen och för könsskillnaderna.

Att samtala om: Hur kan vi i våra hem och i vår församling främja människors livskvalitet på ett holistiskt sätt? Finns det människor i vår närhet som behöver ett hem? Vad gör vi som församling för dem?

18 HUMANEKOLOGI (LS155)

Att samtala om: Vad krävs för att hjälpa dagens generationer att acceptera meningen med kroppen, sådan den är given och avsedd av Gud, och att värdesätta dess manlighet eller kvinnlighet? Hur främjar vi unga mäns och kvinnors stolthet över att bara vara män och kvinnor? Hur hanterar vi försöken att utplåna könsskillnaderna? Hur kan vi göra den »kroppens teologi« som utarbetats av Johannes Paulus II mer bekant i vår omgivning?

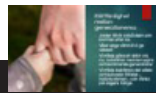
19 DET GEMENSAMMA GODA (LS 156-158)

Jordens tillgångar är till för alla.

Att samtala om: Lever vi/vår kyrka efter principen om »det gemensamma goda«? Har min/vår livsstil varit rättfärdig? På vilka områden är vi fortfarande bundna av egna ägodelar, egna fördelar? Hur villiga är vi att dela med oss av det vi äger till andra? Hur kan vi arbeta för större rättvisa i lokalsamhället och i världen? Hur kan vi främja en delningsskulturer i våra familjer och i våra församlingar? Vilka webbplatser och initiativ som gynnar delning känner vi till?

20 RÄTTVISA MELLAN GENERATIONERNA (LS 159)

»Vi kan inte längre tala om en hållbar utveckling oberoende av en solidaritet över generationsgränserna.« »vi inser att världen är en gåva som vi har fått gratis och som vi måste dela med andra. Eftersom världen har blivit oss given kan vi inte längre betrakta verkligheten bara utifrån en nyttyssynpunkt där effektivitet och produktivitet helt och hållet anpassas till vår individuella fördel.« (ur LS 159).

Att samtala om: Hur mycket tänker jag på att vi en dag kommer att lämna jorden vidare till nästa generation? Hur förbereder jag de förhållanden som vi själva rör över här på jorden för den tid då våra barn ska ta över? Finns det beteenden som jag/vi bör ändra på så snart som möjligt? Vilka bestående värden kommer jag/vi att vidarebefordra till dem och lära ut?

Påve Franciskus hävdar att om vi inte betänker meningen med vårt liv på jorden och de värden vi vill vidarebefordra, kommer våra ekologiska åtgärder inte att ha någon större effekt: Vad är syftet med vårt liv i denna värld? Varför är vi här? Vad händer när vi bara uppfyller våra egna behov och glömmer dagens fattiga? Hur kan vi uppnå en ny solidaritet som når ut till alla och som bekämpar utanförskap? Diskutera sambanden mellan det ekologiska förfallet och det etiska och kulturella.

Kom gärna med andra frågor du vill arbeta med, allt efter vad du får inspiration till. Häng upp anteckningarna med tankar och förslag. Varje grupp får tre minuter för att presentera sitt arbete.

III Vi kommer inför Gud och ber om förlåtelse (ca 30 min):

Sakramental tillbedjan med möjlighet till bikt

Psalm: »Lova Gud i himmels höjd«, nr 6 i *Cecilia*.

Det heliga sakramentet framvisas av prästen.

Tyst bön.

Någon läser ur 5 Mosebok 5: 1–2, 5–7, 11–14, 16–22 och framåt från Deuteronomium 30, 15–20. (Alternativt kan man läsa Jesaja 58: 5–14.)

De som vill går till bikt. Spela gärna sakral bakgrundsmusik.

»Tantum ergo« och sakramental välsignelse.

Sjung »O store Gud«, nr 10 i *Cecilia*.

IV Barmhärtighetsverk och »gröna gärningar« (15-20 min):

Barmhärtighetens verk är de handlingar som vi kommer att dömas efter vid livets slut. Att utöva dem aktivt sätter oss »på nästankärlekens väg« och bidrar till att förverkliga Guds rike, Guds herradöme. Genom att handla barmhärtigt försonar vi oss med Gud och medmänniskan.

Bestäm en andlig eller fysisk barmhärtighetsgärning som församlingen tillsammans ska praktisera under tiden fram till nästa steg i förnyelseprocessen (se sidorna 35-37). Var och en ska också välja en individuell barmhärtighetsgärning att fokusera på tills nästa gång.

Se till det ni planterade sist. Utvidga gärna planteringsprojektet. Kanske kan ni ordna en liten köksträdgård på kyrkans tomt? Eller plantera insektsvänliga växter?

Vilken »grön handling« kan vi välja som församling för att betona vår vilja till omvändelse? Välj också en individuell »grön« handling som berör ett livsområde som du vill förändra för att kunna ägna mer tid åt skapelsen.

3 DAGEN FÖR EN NY BÖRJAN

Det sista steget i förnyelseprocessen är att sätta upp föresatser och mål för en livsstil alltmer i linje med Guds mål för skapelsen.

Nödvändig utrustning:

- Projektor, PC, A3-ark och A5-kort, tejp eller häftmassa
- Bibeln, tillräckligt med exemplar av *Laudato si'*, *Den katolska socialläran* och *Cecilia*, gärna också YOUCAT.
- Tillgång till kyrka eller kapell där sakramental tillbedjan kan ske
- Beroende på årstiden: Blomfrön, lökar eller växter, blomjord, trädgårdsredskap och vatten.

Dagens ordning:

- I. Gå igenom kapitel 5 och 6 i *Laudato si'* och använd PowerPointpresentationen för *Dagen för en ny början*.
- II. Gruppsamtal. Vi väljer ut frågor under »Att samtala om« och diskuterar dem i smågrupper, inte minst de avsnitt i *Laudato si'* som behandlar hur miljö och etik är nära sammanflätade.
- III. 20-30 minuter av sakramental tillbedjan. Den här gången kommer vi att betona lov och tacksägelse.
- IV. Ge deltagarna lite tid för sig själva, var och en skriver på A5-bladen eller korten om vad de personligen vill börja med i sina egna liv. Detta ska inte delas med gruppen.

Gruppdiskussion där medlemmarna sätter upp mål och formulerar 4-5 syftemål kring vad församlingen bör arbeta med i framtiden för andlig förnyelse, aktivt välgörenhetsarbete (t.ex. besök hos/transport av äldre och sjuka, arbete för värn av livet, arbete för fattiga eller funktionshindrade, flyktinghjälp, insamlingar till förföljda kristna osv.) och gröna aktiviteter. Skriv ner idéerna på A3-ark.

- V. Dela erfarenheterna av dagen och hela förnyelseprocessen och avrunda med ytterligare plantering på kyrkans tomtområden.

I *Laudato si'* (15 min):

Vi bekantar oss med de femte och sjätte kapitlen i *Laudato si'*. Som förberedelse kan deltagarna läsa avsnitten 163–166, 170–175, 178–179, 181, 182, 185, 187, 189–190, 193–196, 200; 202, 204–208, 209–211, 213, 216–218, 221–222, 224, 226, 229, 231, 233, 235–236, 240, 243–245. Det är ganska mycket stoff, och därför är det en fördel om deltagarna har kommit in i materialet innan ni träffas. Gå gärna igenom Power-Point-presentationen för *Dagen för en ny början*.

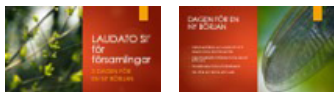
Gör klart för deltagarna att de vid denna sammankomst skall specificera vad de konkret vill åstadkomma i sitt eget och i kyrkans liv, utifrån påve Franciskus' förslag.

II Gruppsamtal (20 min):

Använd nedanstående förslag nedan eller välj dina egna teman. Ge ett diskussionsämne från varje kapitel till varje grupp. Försök att fördela så att det blir flera smågrupper. Frågeställning: Vad är viktigt för dig? Varje grupp skriver sina huvudtankar på A3-ark som hängs upp på väggen. Deltagarna gör anteckningar som underlag till den kommande reflektionen på egen hand.

Presentation och samtalsfrågor till kapitel 5 – Några idéer till infallsvinklar och handlingsätt

Visa bilder 1 och 2

3 INTERNATIONELL MILJÖDIALOG (LS 164-175)

En mer ansvarsfull och övergripande inställning behövs för att lösa världens problem, det gäller både fattigdomen och miljöproblemen. Det gäller områden som att skydda den biologiska mångfalden, stoppa ökenutbredningen och klimatförändringarna.

Att samtala om: Hur kan vi påverka politiken nationellt och internationellt? Vilka kontakter med organisationer kan vi katoliker utnyttja? Hur kan vi bli mer förtrogna med det miljö- och klimatarbete som redan har gjorts och med de avtal som träffats? Vad tycker vi om påve Johannes XXIII:s förslag att inrätta en global politisk myndighet, åberopad både av Benedictus XVI och påve Franciskus? Hur kan vi bekämpa korruption internationellt och nationellt, på arbetsplatser och i lokala politiska sammanhang?

4 DIALOG FÖR NYA NATIONELLA OCH LOKALA ÅTGÄRDER (LS 176-181)

Att samtala om: Känner vi till organisationer som bedriver miljöarbete och som katoliker kan gå med i? (Ha koll på miljöpartier och organisationer som å ena sidan vill rädda miljön men samtidigt stöder människofientliga förslag - tillåter surrogatmoderskap, dubbel donation av könsceller, designbebisar, sorteringsteknologi osv.) För att kunna engagera oss behöver vi större kunskap. Var kan vår församling eller jag själv få kunskap om miljöfrågor? Kan vi tänka oss att bjuda in talare eller till och med delta på kurser/konferenser?

4 BESLUTSFATTANDETS TRANSPARENS OCH DIALOG (LS 182-188)

I alla beslutsfattande organ är öppenhet och transparens viktigt. När det gäller miljöfrågor är allas medverkan och delaktighet till nytta för att garantera uppriktighet och ärlighet på alla områden.

Att samtala om: Hur ser beslutsprocesserna ut i vår egen församling? Hur bra är vi på att göra alla inblandade delaktiga? Lyssnar vi på alla? Hur kan vi integrera transparensen i arbetslivet?

5 POLITIK OCH EKONOMI I DIALOG FÖR MÄNSKLIGT FÖRVERKLIGANDE (LS 189-198) - FRIGÖRELSE FRÅN KONSUMTIONSMÖNSTRET

”Ännu en gång måste vi avvisa föreställningen om marknadens magi, den som går ut på att problem helt enkelt kan lösas genom en ökad vinst för företag och individer.» (LS 190)

Att samtala om: Vilka steg kan jag ta i mitt eget liv/vilka åtgärder kan kyrkan vidta för att göra oss fria från ohälsosamma konsumtionsmönster, måttlöshet, överdriven användning av media? I vilken utsträckning utövar vi kristna dygder – visdom, rättvisa, mod och måttfullhet? Vad kan vi göra i både våra familjer och församlingen?

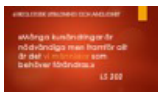
6 RELIGIONERNAS DIALOG MED VETENSKAPEN (LS 199-201)

»Majoriteten av planetens befolkning kallar sig troende, och det borde få religioner att gå i dialog med varandra för att skydda naturen, försvara de fattiga och bygga ett nätverk av ömsesidig respekt och broderskap.»

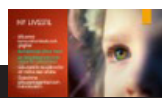
Att samtala om: På vilka etiska principer i världens religioner kan vi bygga ett sådant samarbete? Vilka religiösa dialoger ska vi att välja att delta i för att främja en holistisk, mänsklig ekologi? Vilka initiativ och samarbetsformer kommer vi att inleda som individer och som en församling?

Presentation och samtalsfrågor till kapitel 6 – Ekologisk utbildning och andlighet

Visa bild 7

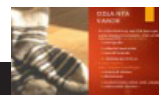
I detta kapitel förklarar påve Franciskus att många villkor måste förändras, men först och främst måste vi människor förändras. Han visar hur självövertagelsen har betydelse för hur vi tar hand om våra medmänniskor och miljön. En personlig förändring, där vi inriktar oss på kristendomens hälsobringande dygder, ger oss större möjlighet att ta bättre hand om skapelsen. Vi behöver en ekologisk omvandling som utgår från »de rikedomar som Gud har skänkt kyrkan, där andens liv inte är åtskilt från kroppens, naturen eller världens realiteter.«

8 EN NY LIVSSTIL (LS 202-208):

Marknadstänkandets konsumtionsmekanismer gör oss till fångar i handlingsmönster som förleder oss att tro att vi är fria så länge vi kan konsumera. Detta leder till girighet och själviskhet, vilket kan gå över i social oro och våld.

Att samtala om: Hur kan vi bättre leva upp till vårt samhällsansvar så att vår konsumtion blir moraliskt motiverad? Vad måste jag personligen göra för att övervinna mig själv? Vilka goda vanor kommer jag / vi att etablera i mitt eget liv, lära mina barn och eventuellt barnbarn? Vad kan vi som kyrka göra för att främja en livsstil som bryter ned själviskheten och gör det möjligt för oss att ta hand om alla våra bröder och systrar?

9 PAKTEN MELLAN MÄNSKLIGHET OCH MILJÖ (LS 209-215):

Vi behöver en miljömedvetenhet som inte enbart ser till de vetenskapliga och rationella aspekterna av miljökrisen, utan också återställer balansen i vårt förhållande till oss själva, i vår solidaritet med andra, i våra naturliga förhållanden till allt som lever och i vårt andliga liv, vår relation med Gud. »Miljömedvetenheten bör förbereda oss för detta steg i riktning mot mysteriet, som ger ekologisk etik dess djupaste mening.«

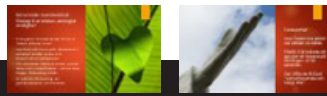
Att samtala om: Vilka pedagogiska verktyg kommer vi att utveckla i våra familjer och i vår församling för att främja denna ekologiska etik, denna solidaritet, det ansvar och den medkännande omsorg som påve Franciskus uppmanar oss till?

»Familjen [utgör] hjärtat i livets kultur.« Vad är det viktigaste vår församling kan göra för att ge familjerna ännu bättre möjligheter att motverka »dödsulturen«?

Vilka kristna dygder ska vi återaktualisera och praktisera – i familjen, skolan, media och katekes? (Se YOUCAT, 293-309) Påve Franciskus betonar nykterhet och ödmjukhet. Hur ska vi förstå dessa två dygder? Vilka dagliga miljövänliga åtgärder kan vi besluta oss

för, som att minska på värmen, släcka onödig belysning, reducera miljöfarliga utsläpp, återanvända produkter, reducera och sortera avfall, inte köpa mer mat än vi behöver, underlätta för djur- och insektslivet i vår närmiljö etc.?

10–11 EKOLOGISK OMVÄNDELSE (LS 216-221):

Den kristna andligheten har tjugo århundradens samlad visdom som kan bidra till mänsklighetens förnyelse. Den ekologiska krisen innebär ett krav på djup inre omvandling.

Att samtala om: Vilka synder, laster och brister i vår tid måste vi övervinna för att återförenas med Gud, medmänniskorna och skapelsen? Vilka medmänskliga nätverk kan vi bygga i vår kyrka? Hur ska vi i vår kyrka synliggöra vår tacksamhet till Gud för den vackra jord som han har gett oss? Hur ska vi uppmuntra till oegennyttiga ansträngningar och öka medvetenheten om att vi alla är en del av en unik universell gemenskap? Hur ska vår församling hjälpa varje troende att utveckla sitt andliga liv så att vi alla kan ge oss själva »som ett levande och heligt offer till gagn för Gud«?

13 GLÄDJE OCH FRED (LS 222-227):

Läs LS 222, 223 och 226. Hur kan vi främja övertygelsen om att »less is more« – i våra egna liv och i vår kyrka? Vad kan vår kyrka göra för att främja en kontemplativ (reflekterande) livsstil?

Att samtala om: Tänk på någon liten sak som gjort dig glad idag: Ett blad med dagg, en liten fågel, en varm barnhand som tog tag i dig. Vad sa det dig? Hur kan vi bli mer medvetna om de små glädjeämnena i livet, alla de tecken på Guds kärlek som omger oss? Vad ska jag göra med min relation med Gud? Hur kan jag bli mer medveten om Guds kärlek till mig och mitt avgörande möte med honom vid livets slut?

För att odla nykterhet och ödmjukhet – i privatlivet och i församlingen – måste vi inkludera Gud i våra liv och låta honom visa oss vad som är gott och vad som är ont. Vad vill vi göra på en personlig nivå och på församlingsnivå för att uppnå detta? Hur kan församlingen hjälpa oss troende till en personlig relation med Gud? Vilka möjligheter finns till andlig vägledning i vår kyrka? Vilka källor till andlig näring kan vi dela med varandra? (Gör gärna anteckningar för eget bruk under samtalet.) Hur kan vi göra bordsbönen till ett tillfälle att uppleva vårt beroende av Gud och vår solidaritet med de missgynnade?

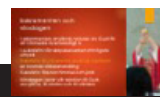
14 MEDBORGERLIG OCH POLITISK KÄRLEK (LS 228-232):

I LS 229 skriver påve Franciskus: »Vi måste återfå insikten om att vi behöver varandra, att vi har ett ömsesidigt ansvar för varandra och för världen och att godhet och anständighet är något värt.« Han citerar den heliga Thérèses av Lisieux råd att slå in på »kärlekens lilla väg« – att aldrig försumma en möjlighet till ett vänligt ord, ett leende, en gest av frid och vänskap.

Att samtala om: Vilka små tecken på kärlek vill jag börja med? För vem vill jag vara mer närvarande i mitt liv? Vad kan jag göra för min make/maka, mina barn, föräldrar och andra i familjen som jag inte gör idag? Hur kan jag bli mer medveten om andras behov? Hur ska jag agera när jag träffar människor som inte mår bra? Vilka barmhärtighetsverk kan jag göra för mina medmänniskor – mätta de hungrande, stilla törst, klä de nakna, trösta de som sörjer, besöka de sjuka och fångna osv.?

Vad kan vår kyrka göra för att uppmuntra en »omsorgens kultur«, för att främja »kärlekens civilisation«? Vad kan vi, som individer och medborgare, göra för att bevara, återskapa, förbättra eller försköna det som hör samhället till?

15 SAKRAMENTALA TECKEN OCH VILANS HÖGTIDLIGHÅLLANDE (LS 233-237):

Läs LS 233 och 236 högt. I sakramenten erfar vi på ett privilegierat sätt hur naturen används av Gud för att förmedla övernaturligt liv. »Vatten, olja, eld och färger /.../ med full symbolisk kraft.« »I eukaristin når skapelseverket sitt högsta uttryck.« Herren möter oss inifrån. Eukaristin är universums levande centrum, en plats som överflödar av kärlek och ett ousinligt liv.

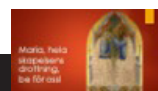
Att samtala om: Hur kan vi låta söndagens eukaristiska firande bli till ett genuint helande av vårt förhållande till Gud, till oss själva, andra och världen? Hur kan vi tillbringa söndagen i familjen och i församlingen? Hur kan vi uppmuntra vår församling till att delta i söndagsmässan på ett sätt som bär frukt i vardagen? Vad kan vi tillsammans upptäcka av skapelsens skönhet? Kan vi organisera några årliga gemensamma söndagsutfärder i naturen?

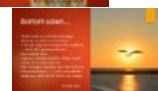
16 TREENIGHETEN OCH FÖRHÅLLET MELLAN VARELSER (LS 238-240)

Läs de tre avsnitten tillsammans. Dela era tankar med varandra om hur vi i världens otaliga relationer kan upptäcka återspeglings av treenighetens inbördes relationer. Hur kan vi använda denna insikt för att bättre vårda oss om skapelsen?

17-19 SKAPELSENS DROTTNING (LS 241-242) och BORTOM SOLEN (LS 243-246)

Vad kan jungfru Maria och den helige Josef lära oss om förhållandet till Gud och skapelsen? Hur ska vi söka hjälp från dem i våra liv och i vår kyrka?

»Till slut kommer vi att stå ansikte mot ansikte med Guds gränslösa skönhet (jfr. 1 Kor 13:12) och med beundran och glädje kunna utläsa universums mysterium...«, skriver påve Franciskus. Läs avsnitt LS 243-246 tillsammans och dela era tankar kring dessa. Vad betyder det för våra personliga liv att ha Gud som vårt slutmål? Vilka förändringar i mitt eget liv kommer jag att genomföra för att förbereda mig för den här stora dagen? Vad gör vi som församling för att ge Gud den ära och tacksamhet som tillkommer honom som skapare?

III Vi tillber och lovprisar Gud

Sakramental tillbedjan i lovprisandets tecken (20-30 min)

Psalm: »Lova Herren, sol och måne«, nr 14 i *Cecilia*.

Altarets heliga sakrament uppvisas av prästen.

Tyst bön.

Någon läser ur Hesekiel 36: 24-28 och/eller Psalm 150 och Upp 21: 1-5

Kort tystnad, följd av »Tantum ergo« och sakramental välsignelse

Avsluta med att sjunga »Kom lova vår Gud«, nr 18 i *Cecilia*.

IV Tid för målsättningar (10 + 20 min) + Barmhärtighetsgärningar

A. Självreflektion. Be först deltagarna att sätta sig en och en. Ge var och en ett pappersark eller helst ett A5-ark. På detta skriver de ner vilka avsikter de vill förverkliga i sitt eget liv i framtiden. Det kan vara sådant som att tänka mer på sina närmaste, besöka en sjuk vän, ägna tid åt bön, övervinna specifika synder eller laster, gå oftare till bikt och mässa, upphöra med konsumtionsbeteenden som är skadliga för miljön, ändra livsstil, skapa något skönt och nytt i sin närhet. Var och en väljer det barmhärtighetsverk som är viktigast att fokusera på individuellt i tiden efter förnyelseprocessen. (Dessa föresatser ska inte delas med gruppen.)

B. Efter ca. 10 minuter samlas alla för gruppdiskussion. Utifrån diskussionen före den sakramental tillbedjan skall nu deltagarna formulera 3-4 målsättningar för församlingen för att aktivt främja en holistisk kristen mänsklig ekologi.

- Vad måste vi göra för att höja församlingens medvetande om Gud som den Allsmäktige Skaparen? Kan vi ordna temakvällar, böneinitiativ eller reträtter kring detta tema?
- Vilka etiska och moraliska förhållningssätt gentemot medmänniskorna och skapelsen behöver vi integrera så att vi i allt högra grad kan leva efter Guds vision för människan »från början«?
- Vilka behov av välgörenhetsarbete finns i vår församling? Vilka människor kan vi bry oss mer om? Vilka åtgärder kan vi vidta tillsammans?

- Vad ska vi göra för att bättre ta hand om den fysiska miljön, de resurser vi har till vårt förfogande? Vilka miljövänliga åtgärder är nödvändiga? Vad kan vi göra för att främja en ekologisk skötsel av kyrkans marker?

C. Skriv ned idéerna på A3-ark och fördela ansvaret och uppgifterna så att saker blir av.

V Dela intrycken + eventuellt praktiskt planteringsarbete (15 min ++)

Beroende på hur mycket tid ni har kvar, ta en sista runda där ni kort sammanfattar era erfarenheter från denna förnyelseprocess. Gå vid behov ut på kyrkans mark och arbeta med grönområden. (Underhåll är också nödvändigt!) På våren kan man gräva trädgårdssängar och förbereda jorden för nyplantering.

Avsluta dagen med påve Franciskus bön på nästa sida (eller sidan 195 i *Laudato si'*/sidan 1212 i *Den katolska socialläran*).

BÖN

En kristen bön i förening med skapelsen

Fader, vi prisar dig tillsammans med alla dina skapade varelser.
De har utgått ur din allmakts hand, de är dina,
fyllda av din närvaro och din ömsinta kärlek.
Lovad vare du!

Jesus, Guds Son,
genom dig skapades allt som finns till.
Du danades i Marias, din moders, sköte
och blev så en del av denna jorden,
och du såg på denna jorden
med en människas blick.
Idag lever du med din uppståndelses härlighet
i allt skapat.
Lovad vare du!

Helige Ande, med ditt ljus
leder du denna vår värld mot Faderns kärlek
och följer skapelsen i dess födslovåndor.
Du bor också i vårt hjärta
och ger oss lust och kraft att göra gott.
Lovad vare du!

Treenige Gud, underfulla gemenskap av oändlig kärlek,
lär oss att betrakta dig
i universums skönhet,
ty allting talar om dig.
Väck vår lovprisning och tacksägelse
för varje varelse som du har skapat.
Ge oss nåden att känna oss djupt förbundna
med allt som finns.

Kärlekens Gud, visa oss vår plats i denna världen
som förmedlare av din kärlek
till alla skapade ting på denna jord,
för inget enda av dem är bortglömt i dina ögon.
Upplys dem som äger makt och pengar
så att de undgår likgiltighetens synd,
så att de sätter det allmänna bästa främst,
gynnar de svaga,
och vårdar denna värld som är vårt hem.
Herre, grip oss med din makt och ditt ljus,
hjälp oss att skydda allt levande,
att göra jorden till en bättre plats att bo på
och bereda den för ditt rike,
som är rättfärdighet, frid, kärlek och skönhet.
Lovad vare du!
Amen

Påve Franciskus

Franciskus av Assisi Solsång

Allrahögste, allsmäktige, gode Herre,
din är lovsången och äran och härligheten
och din är all välsignelse,
dig allena tillkommer de
och ingen människa är värdig att ens nämna ditt namn.

Lovad vare du, min Herre
med hela din skapelse,
särskilt för broder Sol,
som skänker oss dagen och ljuset.
Vacker är han i sin väldiga glans.
Om dig, du Allrahögste, bär han vittnesbörd.

Lovad vare du, min Herre för syster Måne och stjärnorna.
På himmelen har du gjort dem lysande, tindrande och sköna.

Lovad vare du, min Herre
för broder vind och för luften
och regnet och den klara himmelen,
ja för all väderlek,
genom vilken du uppehåller din skapelse.

Lovad vare du, min Herre
för syster Vatten.
Mäktiga är hon, ödmjuk, kostbar och kysk.

Lovad vare du, min Herre
för broder Eld, genom vilken du upplyser natten åt oss.
Skön är han, lekfull, mäktig och stark.

Lovad vare du, min Herre,
för vår syster, moder Jord,
som föder oss och bär oss
och framalstrar allehanda frukter
och färgrika blomster och örter.

Lovad vare du, min Herre,
för dem som av kärlek till dig
förlåter varandra
och som tåligt bär sjukdom och lidanden.
Saliga är de, när de så håller ut i din frid.
Av dig, du Allrahögste, skall de mottaga livets krona.

Lovad vare du, min Herre,
för vår syster den lekamliga Döden,
vilken ingen levande förmår undfly.
Ve dem som dör i dödssynd.
Saliga de som möter döden
inneslutna i din allraheligaste vilja.
Dem kan den andra döden inte skada.

Lova och välsigna min Herre
och tacka och tjäna honom
i stor ödmjukhet.

Amen.

FOR THE BEAUTY OF THE EARTH

*For the beauty of the earth,
For the beauty of the skies,
For the love which from our birth
Over and around us lies:*

*Lord of all, to thee we raise
This our joyful hymn of praise.*

*For the beauty of each hour
Of the day and of the night,
Hill and vale and tree and flower,
Sun and moon and stars of light:*

*Lord of all, to thee we raise
This our joyful hymn of praise.*

*For the joy of human love,
Brother, sister, parent, child,
Friends on earth, and friends above,
For all gentle thoughts and mild:*

*Lord of all, to thee we raise
This our joyful hymn of praise.*

*For each perfect gift of thine
To our race so freely given,
Graces human and divine,
Flowers of earth and buds of heav'n.*

*Lord of all, to thee we raise
This our joyful hymn of praise.*

Text: Folliott Sandford Pierpoint

Musik: John Rutter, 1978.

Melodin kan höras på YouTube och övas in på förhand av ledarna inför förnyelsedagarna:

<https://www.youtube.com/watch?v=qpEbOGsPqHE> 35

BARM- HÄRTIGHETS- KORT

– fysiska
barmhärtighets-
gärningar

1 Mätta de hungrande

Hur mycket av min inkomst kan jag ge till en välgörenhetsorganisation som ger mat till svältande?

Jag kan tillreda familjens måltider med en särskild kärlek.

Jag kan dela med mig av något som jag själv verkligen uppskattar.

2 Ge vatten åt de törstande

När min familj äter tillsammans eller när någon är sjuk kan jag vara uppmärksam på om någon behöver mer dryck.

Kanske törstar någon efter uppmärksamhet, vänskap, tid?

Vad kan jag göra för dem som törstar efter Guds ord?

3 Klä de nakna

Jag kan visa särskild omsorg när jag klär familjens barn, sjuka och äldre.

Förser jag mina familjemedlemmar med de kläder de behöver?

Kan jag ge bort några av mina kläder till människor som behöver dem mer?
Bidra till klädsamlingar?

4 Ge härbärge åt de hemlösa

Kan jag ge en del av min lön till en organisation som hjälper flyktingar?

Jag deltar i arbete i min församling eller kommun som syftar till att hjälpa människor som inte har någonstans att bo.

Kan jag erbjuda boende till någon som behöver det?

5 Besök de sjuka

Jag kan besöka, ringa eller skicka ett uppmuntrande textmeddelande till någon som är sjuk i familjen eller till en vän som jag vet är sjuk.

Jag kan engagera mig som besökande vän på ett vårdhem eller i församlingens arbete för sjuka och behövande.

6 Omsorg om dem som sitter i fängelse

Jag skall be för fångar och deras familjer.

Jag kan den ansvarige för fängelsesjälvvården i stiftet och erbjuda mig att besöka människor i fängelse.

Jag kan arbeta för att befria människor som är orättvist dömda till fängelse.

7 Omsorg om de döda

Jag skall be särskilt för mina släktingar och vänner.

Under dagens lopp vill jag göra ställföreträdande bot för själar na i skärselden.

BARMHÄRTIGHETSKORT

– andliga barmhärtyghetsgärningar

OBS. Det finns fyra andliga barmhärtyghetsverk som vanligtvis kräver en särskild mognad, hänsyn, kompetens och kunskap för att praktiseras.

Det handlar om: Att lära de okunniga, råda de tvivlande, förmana syndarna och trösta de sörjande. Vi har markerat dem med en stjärna.

Inte alla människor har denna förmåga; vissa situationer kan ibland bli för svåra att hantera.

Vi har därför försökt föreslå konkreta, mindre krävande alternativ. Våra präster kan ge ytterligare råd kring utövandet av dessa andliga barmhärtyghetsgärningar.

Bär orättvisor med tålamod

Jag skall försöka visa tålamod när jag behandlas orättvist.

Jag skall säga ifrån på ett tydligt men saktmodigt vis när jag ser att andra drabbas av orättvisor.

Förlåt alla fel

Jag skall förlåta andra deras synder mot mig och inte träta, skada eller hämnas, utan be att Gud välsignar dem och återställer rättvisan.

Be för de levande och de döda

Jag skall be extra för min familj, för vänner och främlingar, för kollegor och främlingar och be att Guds barmhärtyghet skall omfatta alla som har dött.

*Trösta de sörjande

Jag skall göra något gott för den som är ledsen eller sörjer.

Jag ställer upp med praktisk hjälp till de sörjande.

Jag vill be särskilt för dem som sörjer, att de skall förnimma Guds kärlek och kraft.

*Ge råd till de tvivlande

Om jag har ett gott råd, skall jag ge det.

Mer än med ord vill jag visa min tro i handling och bön, i förtröstan på att Gud skall ge ljus och tröst till dem som tvivlar.

*Lär de okunniga

Jag kan hjälpa mina medmänniskor genom att lära dem något jag själv behärskar.

Om jag har förmåga att göra det kan jag engagera mig i församlingens katekes.

*Förmana syndarna

Jag kan föreslå bättre handlingssätt när jag ser att vi är på väg att göra någonting galet i familje- och jobbsammanhang.

Jag skall visa tålamod och storsinhet när jag tvingas tillrättavisa någon.

GRÖNA GÄRNINGAR

Som ett led i förnyelseprocessen kan ni arbeta med specifika åtgärder till värn för jordens miljö, eller skapa ett mindre församlingsprojekt som syftar till sådd eller plantering på kyrkans marker. Välj personer med någon vana vid trädgårdsskötsel som ledare.

Här är några förslag på sådana »gröna gärningar«.

VÅR

- Så blomfrön (mars-maj)
- Plantera ett träd/buskar i församlingsträdgården
- Bygg och sätt upp fågelholkar
- Anlägg en grönsaksträdgård eller blomrabatt på församlingens mark:
Gräv upp, gödsla, planera vad du vill plantera
- Gör en kompost för trädgårdsavfallet

FÖRSOMMAR/SOMMAR

- Sätt era plantor och så fler frön direkt i jorden
- Bygg en fjärilsrestaurang – skapa en rabatt med växter som fjärilar tycker om.
(Det finns särskilda fröblandningar för detta ändamål på plantskolor och handels-trädgårdar.)
- Plantera ett träd eller några vackra buskar på församlingens tomt
- Vattna och gödsla (ekologiskt) de växter ni planterat

SENSOMMAR/HÖST

- Gallra, skörda och organisera en höstfest i församlingen. Om ni har en stor skörd kanske ni kan skänka grönsaker, frukt och bär till dem som behöver?
- Rensa rabatterna, sätt blomsterlökar och täck med löv
- Skapa en fågelrestaurang, häng upp mat åt fåglarna

NOVEMBER/DECEMBER

- Sätt blomsterlökar till jul – hyacinter, tulpaner, amaryllis
- Ge bort upplevelser och tjänster i julklapp

ÅRET RUNT

- Källsortera aktivt hemma och i församlingen
- Minska konsumtionen, dela med andra
- Skapa en bytesring för idrottsutrustning, hushållsapparater, möbler...
- Reparera och renovera: Arrangera hantverksskvällar där ni tillsammans reparerar möbler och lagar kläder i församlingens lokaler...

ATT VARA STUDIECIRKELLEDARE

Du som leder studiecirkeln behöver inte vara expert på ämnet. I studiecirkeln lär vi av varandra. Du deltar själv i samtal och övningar på samma villkor som de andra i gruppen. Ditt ansvar som cirkelledare är att vara huvudansvarig för cirkelns ramar och se till att ni håller tider och övriga överenskommelser. Du har också en viktig roll i att leda samtalet på ett sätt så att alla vill och kan vara delaktiga. En god hjälp i det har du, om ni tillsammans kommer överens om »spelregler« i gruppen. Nedan finns ett förslag på sådana regler.

Förslag på spelregler

- Det personliga vi delar med varandra i den här gruppen stannar här.
- Alla talar i jag-form.
- Alla har rätt att säga vad han/hon tycker, utan att bli ifrågasatt som person.
- Allas erfarenheter och åsikter är lika viktiga.
- Alla har rätt att säga sådant som inte är färdigtänkt och att ändra sig.
- Var och en har rätt att dela med sig av så mycket eller så lite som han/hon anser lämpligt. Och vi hjälper varandra att respektera varandras gränser.
- Alla hjälps åt att hålla tidsramarna.

Samtalsmetoder

Använd gärna Bildas ledarväska som du kan beställa från Bildas verksamhetsutvecklare. Där finns exempel på olika samtalsmetoder som du kan använda dig av. En sådan är rundan. I en runda går ordet till alla deltagare i tur och ordning. Alla får tala utan att bli ifrågasatta eller kommenterade. Det kan vara bra att skicka något föremål (ett Bildahjärta, en rund sten eller något annat) som visar vem som för tillfället har ordet, det bromsar också upp och ger rundan ett större lugn. Vet man inte direkt vad man ska säga, kan man sitta en stund med föremålet i handen och fundera. Men det går naturligtvis alltid bra att »passa« och skicka vidare utan att ha sagt något. Ett förslag är att alltid inleda samlingen med en runda och också avsluta samlingen på samma sätt. Då kommer alla in direkt i samtalet och alla får också möjlighet att säga något för att samla ihop vad som sagts samt de tankar och känslor som det har väckt. Rundan går också att använda efter behov under samtalen kring de frågor som föreslagits eller som dyker upp. Du kan även föreslå rundan som en inledning på ett fritt samtal; om en diskussion blir väldigt hetsig; om det bara är några få som pratar eller om du upplever att det finns tankar och funderingar som inte kommer fram.

Om det är så att samtalet av någon anledning inte fungerar, kan det vara bra att lyfta upp detta i gruppen, alltså att samtala om samtalet. Du kan föreslå att ni går en runda på temat: Vad var det som hände? Eller: Varför pratar vi förbi varandra? Det kan lösa många knutar.

En viktig uppgift för dig som cirkelledare är att se till att alla får talutrymme, så att inte en eller ett par stycken i gruppen tar upp all tid och inte släpper in andra i samtalet. Det kan vara bra att inledningsvis komma överens om att du som cirkelledare kan gå in och bryta, om någon talar så mycket att andra inte kommer till tals. Ett annat alternativ är att ni i gruppen kommer överens om att var och en ges ett visst talutrymme om till exempel några minuter på en runda.

Fundera tillsammans med gruppen på hur ni vill hantera detta. Ett tips är att reflektera över skillnaden mellan att fråga efter deltagarnas tankar och efter deras känslor. I vissa fall får du ett förnuftigt färdigt svar när du frågar efter tankarna och ett mer personligt erfarenhetspräglat svar när du frågar efter känslorna.

LOVAD VARE DU, MIN HERRE!

»Det bästa sättet att återföra män och kvinnor till deras rättmätiga plats och få ett slut på deras anspråk på absolut herravälde över jorden, är att åter tala om Fadern som skapar och ensam äger världen.« (LS 75)